

Sygn. akt III AUa 1202/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek (spr.)
Sędziowie:	SSA Alicja Podlewska SSO del. Monika Popielińska
Protokolant:	sekretarz sądowy Urszula Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2019 r. w Gdańsku

sprawy L. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji L. Ł.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 lipca 2018 r., sygn. akt VI U 851/18

- 1) zmienia zaskarżony wyrok i przyznaje L. Ł. prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 stycznia 2018 roku;
- 2) nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;
- 3) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz L. Ł. kwotę 30,00 (trzydzieści 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Alicja Podlewska SSA Daria Stanek SSO del. Monika Popielińska

Sygn. akt III AUa 1202/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 stycznia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił L. Ł. prawa do emerytury pomostowej z powodu niewykazania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Do tej kategorii prac organ rentowy zaliczył okresy od 1 stycznia 2009 roku do 31 lipca 2014 roku, od 1 września 2014 roku do 31 lipca 2015 roku, od 1 do 30 września do 2015 roku i od 1

stycznia do 31 grudnia 2016 roku, łącznie 7 lat, 6 miesięcy i 15 dni. ZUS nie uwzględnił natomiast okresów od 15 marca do 22 października 1976 roku, od 25 października 1978 roku do 9 czerwca 1979 roku, od 22 października 1980 roku do 2 marca 1982 roku (z uwagi na błędy formalne), od 2 października 1984 roku do 2 lutego 1990 roku (z powodu wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej), od 1 września 1982 roku do 18 kwietnia 1983 roku (z powodu braku określenia stanowiska pracy), od 20 kwietnia 1983 roku do 5 lipca 1984 roku (z powodu niewskazania w świadectwie pracy punktu zarządzenia resortowego), od 1 kwietnia 1999 roku do 30 czerwca 2000 roku (z powodu wskazania w świadectwie pracy nieprawidłowej podstawy prawnej), od 1 października do 31 grudnia 2015 roku oraz od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku (pracodawca nie zgłosił ubezpieczonego jako pracownika wykonującego pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze).

W decyzji z dnia 30 maja 2018 roku organ rentowy do pracy w warunkach szczególnych zaliczył dodatkowo okresy od 1 września 1982 roku do 18 kwietnia 1983 roku, od 20 kwietnia 1983 roku do 5 lipca 1984 roku, od 1 kwietnia 1999 roku do 30 czerwca 2000 roku i od 1 września 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku, uznając, iż łącznie z poprzednio uwzględnionymi okresami ubezpieczony posiada 11 lat, 10 miesięcy i 19 dni pracy w szczególnych warunkach/szczególnym charakterze.

Odwołanie od powyższych decyzji złożył L. Ł. domagając się przyznania prawa do emerytury pomostowej.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 10 lipca 2018 roku oddalił odwołanie. Swoje rozstrzygnięcie Sąd ten oparł na następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

L. Ł. (ur. (...)) w 1975 roku ukończył zasadniczą szkołę zawodową w zawodzie mechanika-kierowcy pojazdów samochodowych. Posiada prawo jazdy kategorii A,B,C,D,E. Uprawnienia do kierowania autobusami uzyskał w 1982 roku. W dniu 21 listopada 2017 roku ubezpieczony wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury pomostowej. Legitymuje się on ogólnym stażem pracy w wymiarze 31 lat, 1 miesiąca i 6 dni, w tym okresy składkowe w wymiarze 31 lat i 12 dni oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 24 dni.

Odwołujący od 8 września do 15 grudnia 1975 roku pracował w Przedsiębiorstwie (...) Oddziale (...) w (...) Ż. na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych w pełnym wymiarze czasu pracy. Od 15 marca 1976 roku do 9 czerwca 1979 roku (od 27 października 1976 roku do 18 października 1978 roku odbywał zasadniczą służbę wojskową), od 22 października 1980 roku do 2 marca 1982 roku oraz od 2 października 1984 roku do 2 lutego 1990 roku pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy w Przedsiębiorstwie (...) B. Wytwórni (...) w J. (poprzednio (...) Przedsiębiorstwo (...) J. w latach 1976-1979, a następnie (...) Przedsiębiorstwo (...) B. Wytwórnia (...) J. w latach 1980-1990). W tym czasie od 1978 roku był kierowcą i jeździł paszowozem marki I.. Był to samochód powyżej 12 ton (każdy pojazd przewożący paszę miał całkowity ciężar około 20 ton ładowności). W zakładzie były beczkowozy, które przewoziły paszę luzem oraz samochody tzw. „skrzyniowe”, które przewoziły paszę workowaną. Ubezpieczony przewoził paszę dla zwierząt (luzem). Ubezpieczony jeździł załadować paszę i następnie rozładowywał ją na fermie. Innych prac nie wykonywał. Pozostali kierowcy zatrudnieni w zakładzie również przewożili paszę (luzem bądź workowaną), śruty oraz sporadycznie (raz na rok) chemiczne dodatki do pasz. Ubezpieczony nie przewoził środków chemicznych ani produktów niebezpiecznych. Po dniu 2 lutego 1990 roku ubezpieczony pracował na podstawie umowy agencyjnej do 31 lipca 1991 roku. Od 16 czerwca 1979 roku do 20 października 1980 roku odwołujący pracował w Przedsiębiorstwie Usługowo-Produkcyjnym (...) J. na stanowisku kierowcy. Od 1 września 1982 roku do 18 kwietnia 1983 roku ubezpieczony pracował w Szkole Podstawowej w J. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy autobusu szkolnego o liczbie miejsc siedzących powyżej 15. Od 20 kwietnia 1983 roku do 5 lipca 1984 roku ubezpieczony pracował w Spółdzielni (...) w B. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy. Od 30 sierpnia 1991 roku do 30 listopada 1992 roku oraz od 6 maja 1995 roku do 5 maja 1996 roku zarejestrowany był jako osoba bezrobotna

w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ż.. Od 1 października 1994 roku do 15 kwietnia 1995 roku pracował w Parking (...) J. F.w P. jako parkingowy. Od 19 sierpnia do 30 października 1996 roku pracował w (...) S.A. w W. na stanowisku specjalisty(...). Od 1 września 1997 roku do 31 marca 1998 roku był zatrudniony w firmie (...) s.c. (...) na stanowisku kierowcy. Od 1 kwietnia 1999 roku do 30 czerwca 2000 roku ubezpieczony pracował w przedsiębiorstwie (...) w J. na stanowisku kierowcy autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Od 18 kwietnia do dnia 30 czerwca 2005 roku, od 18 lipca 2005 roku do 28 lipca 2006 roku, od 4 września 2006 roku do 31 lipca 2010 roku pracował w (...) w K. na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy, a w okresie od 1 sierpnia 2010 roku do 31 lipca 2014 roku, od 1 września 2014 roku do 31 lipca 2015 roku oraz od 1 września 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku na stanowisku kierowcy autobusu w pełnym wymiarze czasu pracy. Stosunek pracy uległ rozwiązaniu w dniu 31 grudnia 2017 roku.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego załączonej do akt sprawy, a także na podstawie zeznań świadków A. M. i M. W. oraz zeznań odwołującego. Sąd ten, na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., oddalił jako bezprzedmiotowy wniosek organu rentowego o przeprowadzenie dowodu z akt rentowych świadka A. M. na okoliczność otrzymania wcześniejszej emerytury i okresów pracy w szczególnych warunkach podlegających zaliczeniu.

Sąd Okręgowy przywołał treść art. 4, art. 49 i art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych i wskazał, że w sprawie spornym było jedynie czy odwołujący legitymuje się co najmniej 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

W ocenie tego Sądu odwołujący nie spełnia jednak tego warunku. Sąd Okręgowy podkreślił, że organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy o szczególnym charakterze pracę na stanowisku kierowcy autobusu, która to praca została ujęta w pkt 8 załącznika nr 2 do ustawy

o emeryturach pomostowych. Okres tej pracy był jednak niższy aniżeli 15 lat. Jednocześnie ubezpieczony nie żądał zaliczenia innych okresów pracy na stanowisku kierowcy autobusu do stażu pracy w szczególnych warunkach bądź o szczególnym charakterze. Do stażu pracy

w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze nie podlegały zaś zaliczeniu okresy wykonywania pracy na stanowisku kierowcy bądź kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, albowiem tego rodzaju prace nie zostały przewidziane ani w załączniku nr 1, ani też

w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Sąd Okręgowy dodał, że skoro wykaz prac określonych w art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, to cech pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem. Sąd I instancji nadmienił przy tym, że do prac o szczególnym charakterze zaliczono prace kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne wymagające oznakowania pojazdu tablicą ostrzegawczą barwy pomarańczowej, zgodnie z przepisami Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w G. dnia 30 września 1957 roku (poz. 10 załącznika nr 2). Tymczasem odwołujący nie przewoził towarów niebezpiecznych. W okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) B. Wytwórni (...) w J. był kierowcą pojazdu marki I., o ciężarze powyżej 3,5 tony i zajmował się głównie przewozem paszy dla zwierząt. Praca taka mogłaby być zaliczona do prac w szczególnych warunkach wyłącznie na podstawie ustawy

o emeryturach i rentach z FUS (wykaz A, dział VIII poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - Dz.U. nr. 8, poz. 43) i uprawniałaby do nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach bądź o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS, takiego wniosku ubezpieczony jednak nie złożył.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy uznał, że odwołujący nie wykazał okresu pracy

w szczególnych warunkach bądź o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych w wymiarze co najmniej 15 lat i tym samym nie spełnia on jednej z zasadniczych przesłanek warunkujących możliwość przyznania prawa do emerytury pomostowej. Dlatego też Sąd ten, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł odwołujący zaskarżając go w całości i domagając się jego zmiany i przyznania prawa do emerytury pomostowej oraz zasądzenia kosztów postępowania, ewentualnie jego uchylenia i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych i przyjęcie, iż praca kierowcy pojazdu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w okresach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...)

w B. - Wytwórnia (...) w J. nie odpowiada wymogom pracy

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych i w konsekwencji błędnego uznania, że nie spełnia on przesłanki warunkującej możliwość przyznania prawa do emerytury pomostowej. Apelujący zarzucił także naruszenie art. 233 § 1 k.p.a. przez jednostronną ocenę materiału dowodowego.

W uzasadnieniu apelacji odwołujący wskazał, iż z uwagi na jednostronną i pozostającą w sprzeczności ze stanem faktycznym oraz z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę dowodów, ustalenia Sądu I instancji są całkowicie nie do przyjęcia. Skarżący podkreślił, iż w myśl art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych do okresów pracy w warunkach szczególnych lub

w szczególnym charakterze zlicza się okresy pracy w warunkach szczególnych lub

w szczególnym charakterze do 31 grudnia 1998 roku, od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku i po 1 stycznia 2009 roku. Wyjaśnił on przy tym, że domagał się uznania okresów pracy na stanowisku kierowcy pojazdu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w Przedsiębiorstwie (...) w B. - Wytwórnia (...)

w J. jako pracy wymienionej w wykazie A, dziale VIII pod poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, co winno zostać zaliczone do stażu pracy w szczególnych warunkach/szczególnym charakterze uprawniających do przyznania prawa do emerytury pomostowej. Skarżący wskazał także, że nie wie dlaczego Sąd Okręgowy jako wymóg przyznania emerytury pomostowej uznał wykonywania przez kierowców pojazdów ciężarowych wyłącznie materiałów niebezpiecznych. Ponadto dodał on, że ustawodawca w art. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych nie określił w jakich okresach ma być spełniony warunek legitymowania się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Apelujący zaznaczył, że według jego wyliczeń posiada on ponad 19 lat pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze.

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie. Pozwany wskazał, iż odwołującemu do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresów pracy na stanowisku kierowcy w Wytwórni (...)Sp. z o.o. Organ rentowy podkreślił, że świadectwo pracy w szczególnych warunkach za ten okres nie jest prawidłowe: dokument podpisany został w zastępstwie na pieczęcie imiennej innej osoby i wskazano w nim niewłaściwy punkt zarządzenia resortowego. Pozwany zaznaczył także, że od 2 października 1984 roku do 2 lutego 1990 roku ubezpieczony zatrudniony był na podstawie umowy agencyjnej, co wykluczało możliwość zaliczenia tego okresu do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja odwołującego skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i przyznaniem mu prawa do emerytury pomostowej.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie; czy odwołujący spełnia przesłankę wymaganego dla uzyskania prawa do emerytury pomostowej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w powyższym zakresie Sąd Okręgowy nie przeprowadził wszechstronnego postępowania dowodowego i nie uwzględnił istotnych okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jednocześnie Sąd ten dokonał całkowicie nietrafnej wykładni przepisów art. 4 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku; 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; 5) przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach; 6) po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Mając powyższe na uwadze należy wskazać, iż w świetle art. 4 pkt 2 i 5 w związku z art. 3 ust. 7 ustawy, do wymaganego przez nią stażu przypadającego przed dniem jej wejścia w życie, tj. przed 1 stycznia 2009 roku, wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach lub

o szczególnym charakterze w rozumieniu zarówno art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jak i art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach. Zgodnie zaś z 49 omawianej ustawy, dla osób, które po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywały pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1

i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, emerytura pomostowa przysługuje tylko wtedy, gdy spełnia ona warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 oraz w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Zatem w pierwszym przypadku (art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych) emerytura pomostowa przysługuje gdy ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienioną w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych lub pracę o szczególnym charakterze wymienioną w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych po dniu 31 grudnia 2008 roku przez dowolny okres (nie krótszy niż miesiąc – por. wyrok SN z dnia 15 stycznia 2013 roku, I UK 448/12, LEX nr 1396383) i łącznie legitymuje się co najmniej 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. wykonywał prace wymienione w załączniku nr 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych) oraz w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach

i rentach z FUS (tj. wykonywał prace wymienione w załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze). Natomiast w drugim przypadku (art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych) emerytura pomostowa przysługuje, gdy okres pracy

w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (prace wymienione w załączniku nr 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych) wynosi na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. na dzień 1 stycznia 2009 roku co najmniej 15 lat.

W niniejszej sprawie bezspornym było, że odwołujący po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę o szczególnym charakterze wymienioną pod poz. 20 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych i to przez okres 8 lat i 10 miesięcy. Pozwany w decyzji z dnia 30 maja 2018 roku zaliczył bowiem okresy zatrudnienia ubezpieczonego od 1 stycznia 2009 roku do 31 lipca 2014 roku, od 1 września 2014 roku do 31 lipca 2015 roku oraz od 1 września 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku, kiedy to odwołujący pracował na stanowisku kierowcy autobusu. Tym samym ubezpieczony prawo do emerytury pomostowej mógł nabyć na podstawie art. 4 ustawy

o emeryturach pomostowych, co z kolei oznaczało, że wystarczającym było jeśli wykazałby on, że w pozostałych okresach zatrudnienia wykonywał przez odpowiednio długi okres prace

w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienione w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przypomnieć należy, że pozwany organ rentowy do okresów pracy w szczególnym charakterze zaliczył okresy zatrudnienia w Szkole Podstawowej (...)

w J. od 1 września 1982 roku do 18 kwietnia 1983 roku na stanowisku kierowcy autobusu i w Spółdzielni (...) w B. Oddział w Ż. od 20 kwietnia 1983 roku do 5 lipca 1984 roku na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Pozwany zaliczył także w/w okresy zatrudnienia na stanowisku kierowcy autobusu u M. L. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) od 1 stycznia 2009 roku do 31 lipca 2014 roku, od

1 września 2014 roku do 31 lipca 2015 roku oraz od 1 września 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku. Łącznie organ rentowy uznał, że ubezpieczony legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze uprawniającym do przyznania emerytury pomostowej

w wymiarze 11 lat, 10 miesięcy i 19 dni. Sąd Apelacyjny nie dostrzega żadnych uchybień

w ocenie dokonanej przez organ rentowy w tym zakresie. Nie ulega więc wątpliwości, iż w celu przyznania odwołującemu żądanego przez niego świadczenia, zabrakło jedynie 3 lat, 1 miesiąca

i 11 dni stażu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, spośród wielu pozostałych okresów zatrudnienia ubezpieczonego do stażu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy

o emeryturach i rentach z FUS niewątpliwie można było zaliczyć okres pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) B. Wytwórnia (...) J. w okresie od 15 marca 1976 roku do 9 czerwca 1979 roku oraz okres zatrudnienia w tym samym zakładzie pracy w okresie od 22 października 1980 roku do 2 marca 1982 roku oraz od 2 października 1984 roku do 2 lutego 1990 roku. Zakład pracy został przekształcony w (...) Przedsiębiorstwo (...) J. i następnie w (...) Przedsiębiorstwo (...) B. Wytwórnia (...) J.. Okoliczność.

Przypomnieć należy, że do wniosku o przyznanie emerytury pomostowej odwołujący załączył świadectwo pracy (k. 9 akt ZUS dotyczących emerytury pomostowej) wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez Wytwórnię (...) Sp. z o.o.

w B. (następcę prawnego zakładu pracy, w który odwołujący pracował w poniższych okresach) w dniu 20 września 1990 roku, z którego wynika, że ubezpieczony w okresie od 15 marca 1976 roku do 10 czerwca 1979 roku, od 22 października 1980 roku do 2 marca 1982 roku

i od 2 października 1984 roku do 2 lutego 1990 roku stale i pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy pojazdu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze powyżej 3,5 tony.

W świadectwie tym odwołano się Wykazu A, działu VIII, poz. 2 zarządzenia resortowego Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 lipca 1983 roku.

W aktach osobowych odwołującego (k. 37 akt sprawy) z okresu zatrudnienia

w Wytwórnia (...) J.) znajdują się wnioski ubezpieczonego o przyjęcie go do pracy w charakterze kierowcy. W sporządzonych przez ubezpieczonego życiorysach, składanych przy każdym kolejnym wniosku o zatrudnienie, wskazywał on, iż pracował jako kierowca w okresach odpowiadających okresom potwierdzonym przez pracodawcę w świadectwach pracy oraz zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. W aktach osobowych znajdują się umowy o pracę, angaże i zaświadczenia pracodawcy wskazujące, że odwołujący w okresie od 15 marca 1976 roku do 2 lutego 1990 roku, z przerwami, był zatrudniony jako kierowca na podstawie stosunku pracy i otrzymywał wynagrodzenie według kategorii pracowniczego zaszeregowania.

Odwołujący przedłożył świadectwo pracy z dnia 29 sierpnia 1991 roku wystawione przez (...) Przedsiębiorstwo (...) J., z którego wynika, że w okresie od 15 marca 1976 roku do 9 czerwca 1979 roku zatrudniony był na stanowisku kierowcy (przy czym w okresie od 27 października 1976 roku do 18 października 1978 roku odbywał zasadniczą służbę wojskową). Przedłożył on też świadectwo pracy z dnia 29 sierpnia 1991 roku wystawione przez (...) Przedsiębiorstwo

(...) B. Wytwórnia (...) J., z którego wynika, że w okresie od 1 listopada 1980 roku do 2 marca 1982 roku był zatrudniony na stanowisku kierowcy. Z kolei

w świadectwie pracy wystawionym przez ten sam zakład pracy z dnia 2 lutego 1990 roku wskazano, że odwołujący również był zatrudniony na stanowisku kierowcy w okresie od

2 października 1984 roku do 2 lutego 1990 roku. Dokumenty te – nieponumerowane - znajdują się w aktach ZUS dotyczących ustalenia kapitału początkowego. W aktach osobowych odwołującego (k. 37 akt sprawy) znajdują się analogiczne świadectwa pracy (w oryginałach).

W aktach tych dodatkowo znajduje się także świadectwo pracy z dnia 15 czerwca 1979 roku wystawione przez (...)Przedsiębiorstwo (...) B. Wytwórnia (...)J., z którego wynika, że w okresie od 15 marca 1976 roku do 9 czerwca 1979 roku odwołujący zatrudniony był na stanowisku kierowcy oraz świadectwo pracy z dnia 2 marca 1982 roku, wystawione przez ten sam podmiot, z którego wynika, że w okresie od 1 listopada 1980 roku do 2 marca 1982 roku odwołujący zatrudniony był na stanowisku kierowcy.

W kwestii różnic w dacie zatrudnienia odwołującego w Wytwórni(...) w J. w 1980 roku (w zwykłych świadectwach pracy data ta została określona jako

1 listopad 1980 roku, zaś w świadectwie pracy w szczególnych warunkach data została oznaczona na dzień 22 października 1980 roku) wskazać należy, że w aktach osobowych odwołującego znajduje się wniosek (...)Przedsiębiorstwa (...) B. Wytwórnia (...) J.z dnia 17 października 1980 roku skierowany do Spółdzielni (...) J. o wyrażenie zgody na przejście odwołującego do ich zakładu pracy na zasadzie porozumienia stron z dniem 20 października 1980 roku. Jest tam też skierowanie do pracy wystawione w dniu 22 października 1980 roku oraz pismo Spółdzielni (...) J.z tej samej daty wyrażające zgodę na przejście ubezpieczonego do pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) B. Wytwórnia (...) J. z dniem 20 października 1980 roku, a także pismo w/w podmiotu informujące odwołującego o przyznaniu mu od 22 października 1980 roku wynagrodzenia w nowej stawce zaszeregowania. Z kolei, w załączonym do wniosku o ustalenie kapitału początkowego, zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 18 kwietnia 2000 roku, następcą prawnym w/w zakładu pracy – Wytwórnia (...) Sp. z o.o. w B., wskazał, iż odwołujący zatrudniony był na stanowisku kierowcy w okresie od 15 marca do 23 października 1976 roku, od 25 października 1978 roku do 10 czerwca 1979 roku i od 22 października 1980 roku do 2 marca 1982 roku. W kolejnych zaświadczeniach z dnia 20 września 2000 roku, w/w następcą prawnym zakładu pracy ubezpieczonego, wskazał, iż był on zatrudniony jako kierowca w okresie od 15 marca 1976 roku do 10 czerwca 1979 roku oraz w okresie od 22 października 1980 roku do 2 marca 1982 roku i od 2 października 1984 roku do 2 lutego 1990 roku.

Powyższe rozbieżności nie miały jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Bez względu bowiem na to czy odwołujący rozpoczął pracę w dniu 22 października czy też

1 listopada 1980 roku, w ocenie Sądu Apelacyjnego i tak zdołał on wykazać, że legitymuje się co najmniej 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach i o szczególnych charakterze

w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz art. 32 ustawy

o emeryturach i rentach z FUS. Z przywołanych wyżej dokumentów jednoznacznie wynika, że

w okresie od 15 marca do 23 października 1976 roku, od 25 października 1978 roku do 10 czerwca 1979 roku, od 22 października 1980 roku (lub od 1 listopada 1980 roku) do 2 marca 1982 roku i od 2 października 1984 roku do 2 lutego 1990 roku odwołujący pracował na podstawie stosunku pracy. Argumentacja organu rentowego, iż w okresie od 2 października 1984 roku do 2 lutego 1990 roku ubezpieczony świadczył pracę na podstawie umowy agencyjnej nie miała żadnego oparcia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Podkreślić przy tym trzeba, że w aktach osobowych odwołującego (k. 37 akt sprawy) znajduje się pismo ubezpieczonego z dnia 2 lutego 1990 roku, w którym wniósł o rozwiązanie umowy o pracę

z dniem 2 lutego 1990 roku za porozumieniem stron z powodu zamiaru świadczenia pracy na podstawie umowy agencyjnej. W karcie obiegowej wystawionej przez (...)Przedsiębiorstwo (...) B. Wytwórnia (...) J.z dnia 28 lutego 1990 roku wskazano, że odwołujący został przyjęty do pracy na stanowisku kierowcy jako agent od dnia 28 lutego 1990 roku. (...)Przedsiębiorstwo (...) B.Wytwórnia (...) J. pismem

z dnia 27 lipca 1991 roku wypowiedziała odwołującemu umowę agencyjną, wskazując, że zawarta ona została w dniu 17 stycznia 1990 roku, a jej rozwiązanie nastąpi z dniem 31 lipca 1990 roku. Nie ulega więc wątpliwości, że ubezpieczony

pracę na podstawie umowy agencyjnej świadczył najwcześniej dopiero od 2 lutego 1990 roku. Tożsame wnioski wypływają z analizy kopii legitymacji ubezpieczeniowej odwołującego załączonych do akt ZUS dotyczących ustalenia kapitału początkowego (znajdują się w niej wpisy poświadczające pracownicze zatrudnienie i rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron w dniu 2 lutego 1990 roku, po którym to wpisie zamieszczono wpis „agent”, co o ocenie Sądu Apelacyjnego świadczy, że dopiero po tej dacie ubezpieczony świadczył pracę na podstawie umowy agencyjnej. Z tych też względów, z uwagi na pracowniczy charakter zatrudnienia, okresy od 15 marca do 23 października 1976 roku, od 25 października 1978 roku do 10 czerwca 1979 roku, od 22 października 1980 roku (lub od 1 listopada 1980 roku) do 2 marca 1982 roku i od 2 października 1984 roku do 2 lutego 1990 roku mogły być uwzględnione do staży pracy w szczególnych warunkach.

Oceniając charakter pracy ubezpieczonego w w/w okresach należy zaznaczyć, iż wszystkie dokumenty zgromadzone w aktach osobowych oraz załączonych do akt ZUS wskazują na zatrudnienie na stanowisku kierowcy. W aktach osobowych ubezpieczonego znajdują się też pisma opisujące zakres czynności, w których wprost wskazano, że dotyczą one pracy kierowcy samochodu ciężarowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego przedstawiony w tych pismach zakres czynności odpowiada pracy kierowcy samochodu ciężarowego. W aktach osobowych znajdują się też umowy zlecenia na wykonywanie przez ubezpieczonego dodatkowych czynności spedycyjnych oraz obsługi agregatów zamontowanych na pojazdach ciężarowych (J., I., I. samowładowcze). Co prawda w umowie o pracę z dnia 1 listopada 1980 roku wskazano, że odwołującemu powierzono obowiązki kierowcy samochodu Ż., to jednak w zaświadczeniu z dnia 15 kwietnia 1982 roku pracodawca wskazał, iż odwołujący w okresie od 1 listopada 1980 roku do 2 marca 1982 roku kierował samochodami ciężarowymi marki J. i I.. W aktach osobowych nie ma żadnych innych informacji, z których wynikałoby, że odwołujący miał wykonywać pracę kierowcy samochodów osobowych lub dostawczych o ciężarze całkowitym niższym niż 3,5 tony. Natomiast z zeznań świadków A. M. i M. W. – pracujących z odwołującym w Wytwórni (...) w J. - wynika, że ubezpieczony jeździł pojazdem marki I. i rozwoził paszę, a ładowność pojazdu wynosiła od 12 do 20 ton. Nadmienić przy tym trzeba, że w w/w okresach zatrudnienia odwołujący posiadał uprawnienia do kierowania samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (odpisy prawa jazdy – w aktach osobowych odwołującego k. 37 akt sprawy).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zarówno dokumenty zgromadzone w aktach osobowych ubezpieczonego jak i załączone do akt ZUS, w zestawieniu z wiarygodnymi zeznaniami świadków oraz zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania, jednoznacznie wskazują, iż w okresach od 15 marca do 23 października 1976 roku, od 25 października 1978 roku do 10 czerwca 1979 roku, od 22 października 1980 roku (lub od 1 listopada 1980 roku) do 2 marca 1982 roku i od 2 października 1984 roku do 2 lutego 1990 roku ubezpieczony, będąc zatrudniony jako kierowca w zakładzie pracy produkującym i dostarczającym odbiorcom paszę, wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, a więc pracę wymienioną w wykazie A, dziale VIII pod poz. 2 załącznika

nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Oczywistym jest, że tego rodzaju przedsiębiorstwo – dostarczające pasze odbiorcom – musiało posiadać odpowiednią flotę pojazdów ciężarowych o dużej ładowności, a w ówczesnych uwarunkowaniach ustrojowych i społecznych (dużej liczbie gospodarstw rolnych i ogromnego znaczenia rolnictwa) zapewne odpowiedniej ilości dostaw paszy wymagało potrzeby zatrudnienia kierowców pojazdów ciężarowych w pełnym wymiarze czasu pracy. Zebrany materiał dowodowy wskazywał, że w/w okresach odwołujący pracę kierowcy samochodu ciężarowego świadczył stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Umowy o pracę zawierane w tym okresie przez ubezpieczonego wprost wskazywały na obowiązek świadczenia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy. W świadectwach pracy nie zamieszczono zaś adnotacji o wykonywaniu pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy. W sprawie nie zostały też ujawnione okoliczności, iż odwołujący oprócz kierowania pojazdem i wykonywania czynności immanentnie związanych z pracą kierowcy wykonywał również inne prace nie posiadające waloru prac w szczególnych warunkach. W tym miejscu nadmienić trzeba, że krótkotrwałe, marginalne w ciągu doby pracowniczej, uboczne czynności ubezpieczonego polegające na załadowaniu formalności w związku z odebraniem ładunku i jego dostarczeniem, wszelkich czynności podejmowanych przez kierowcę w wyniku kontroli

drogowej czy granicznej i celnej w związku z realizowanym przez niego przewozem drogowym tj. w odniesieniu do towarów przewożonych kierowanym przez niego pojazdem, nie dyskwalifikują pracy odwołującego jako wykonywanej stale i pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku wymienionym w wykazie A dział VIII poz. 2 rozporządzenia (vide uchwała 7 sędziów z dnia 31 stycznia 2018 roku, III UZP 8/17, OSNP 2018/7/94, wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 kwietnia 2009 roku, II UK 333/08, LEX nr 1001310, z dnia 2 marca 2017 roku, I UK 112/16, LEX nr 2294415). Bak też jest podstaw do uznania, że usuwanie typowych usterek czy konserwacja pojazdu pochłaniała znaczny wymiar czasu pracy odwołującego. Jednocześnie tego rodzaju prace należy uznać za typowe obowiązki kierowcy odpowiedzialnego za powierzony pojazd i odpowiedzialnego za utrzymanie go w odpowiedniej sprawności technicznej umożliwiającej prowadzenie po drogach publicznych. Jednocześnie obsługa urządzeń wyładowczych zamontowanych na pojazdach przystosowanych do przewozu paszy także niewątpliwie wpisana była w charakterystykę pracy kierowcy takiego pojazdu. Czynności ten były ściśle powiązane z rodzajem powierzonego do kierowania pojazdu i stanowiły wyłącznie ułamek pracy polegającej w głównej mierze na kierowaniu samochodem ciężarowym.

Reasumując, zebrany w sprawie materiał dowodowy odnośnie omawianych okresów - w zakresie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy - był spójny i układał się w logiczną całość. Biorąc więc pod uwagę takie okoliczności jak ograniczenia czasu pracy kierowców przy jednoczesnym dążeniu do jak najszybszego dostarczenia towaru w umówione miejsce, charakteru zakładu pracy w jakim wówczas pracował odwołujący, należy uznać, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia od 15 marca do 23 października 1976 roku, od 25 października 1978 roku do 10 czerwca 1979 roku, od 22 października 1980 roku (lub od 1 listopada 1980 roku) do 2 marca 1982 roku i od 2 października 1984 roku do 2 lutego 1990 roku wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadmienić jedynie trzeba, że w okresie od 27 października 1976 roku do 18 października 1978 roku odwołujący odbywał zasadniczą służbę wojskową, a jako że przed rozpoczęciem jej odbywania jak i po jej zakończeniu pracował on jako kierowca pojazdu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, to również okres tej służby należało zaliczyć do stażu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podkreślić bowiem trzeba, że okres służby wojskowej dla żołnierza zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych, który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych charakterze (por. np. wyroki SN z dnia 24 listopada 2009 roku, II UK 215/09 OSNP 2011 nr 15-16, poz. 219, z dnia 9 marca 2010 roku, I UK 333/09, LEX nr 585739, z dnia 24 maja 2012 roku, II UK 265/11, LEX nr 1169836, z dnia 17 maja 2012 roku, I UK 399/11, LEX nr 1211140; uchwała SN z dnia 16 października 2013 roku, II UZP 6/13). Tym samym należało uznać, że odwołujący w w/w okresie przepracował w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS blisko 9 lat i 10 miesięcy. Po doliczeniu tego okresu do okresów pracy zaliczonych przez organ rentowy, a wynoszących 11 lat, 11 miesięcy i 19 dni, ubezpieczony, niewątpliwie legitymuje się wymaganym stażem pracy w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze uprawniającym do nabycia prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych.

Mając na uwadze całość powyższych rozważań Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 stycznia 2018 roku (od dnia następnego po ustaniu stosunku pracy), o czym orzeczono w punkcie pierwszym wyroku.

Jako, że w niniejszej sprawie dopiero na podstawie przeprowadzonego sądowego postępowania dowodowego można było poczynić ustalenia w zakresie wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach, Sąd

Apelacyjny w punkcie drugim wyroku na podstawie art. 118 ust. 1a w/w ustawy, nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

O kosztach procesu Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w dyspozycji art. 98 ust. 1 i 3 k.p.c. w zw. art. 108 § 1 k.p.c. zasądając od pozwanego na rzecz odwołującego 30 zł tytułem opłaty od apelacji.

SSA Daria Stanek SSA Alicja Podlewska SSO del. Monika Popielińska